

Csepeli Réka

„Politikai halálos ítélet” vár Marine Le Penre? „Jól időzített” bomba, amely átírhatja a francia belpolitikát

„Politikai halálos ítélet – és nemcsak személyesen a Nemzeti Tömörülés frontembere, hanem a több millió francia szavazópolgár ellen is” – hangsúlyozta a TF1 csatornán az ügyészség által javasolt és így módon kilátásba helyezett büntetésre reagálva Marine Le Pen.¹ A vizsgálat tíz éve kezdődött, az európai parlament szocialista elnöke, Martin Schulz és Christiane Taubira, Franciaország akkori igazságügyminisztere kezdeményezésére. A tárgyalás szeptember 30-án kezdődött, a védelem e héten kap szót. A bíróság jövő év elején hozza meg az ítéletet, és ha elfogadja az ügyészség javaslatát, akkor Le Pen nem indulhat a 2027-es elnökválasztáson abban az esetben sem, ha fellebbez az ítélet ellen.

Folyamatban lévő perről van szó tehát, konkrét következményeket még nem elemezhetünk. Az ügynek sokkal inkább a mögöttes tartalma, illetve az időzítésnek a kérdése lehet érdekes már most a számunkra. Hiszen a legutóbbi európai parlamenti, illetve az előre hozott nemzetgyűlési választásokon megszerzett szavazatok száma szerint Franciaország első pártjáról és potenciális leendő elnökéről van szó. Felmerülhet tehát a kérdés, hogy vajon tekinthető-e ez az eset „politikai pernek”, és ha igen, akkor mely érvek alapján.

A vád szerint Marine Le Pen két, a pártját érintő, az európai parlament pénzügyi forrásait felhasználó csalás középpontjában áll.² Az egyik vádpont közpénzek (4 és fél millió euró, azaz közel 2 milliárd forint) sikkasztásával, a másik pedig a párt EP-asszisztenseinek nem kizárólag az európai törvényhozó testületen belüli alkalmazásával kapcsolatos, 2004 és 2016 között. Másképpen szólva a vád középpontjában európai parlamenti juttatások pártcélokra történő törvénytelen használata áll.

A francia ügyészség szerda este öt év börtönbüntetés kiszabását kérte Marine Le Penre, továbbá azt, hogy szintén öt évre tiltsák el a politikai választásokon való indulástól. Mindez annyit jelentene, hogy a 2027-es elnökválasztáson

¹ La rédaction de TF1info 2024.

² GOURY-LAFFONT 2024.

a Nemzeti Tömörülés frontembere nem indulhat el. Az ily módon kilátásba helyezett ítélet sokakban hatalmas felháborodást keltett Franciaország-szerte. Ez részben Marine Le Pen egyre növekvő népszerűségével magyarázható. Hiszen a Nemzeti Tömörülés több mint tízmillió szavazóval az ország első pártja (még akkor is, ha ez sem a Nemzetgyűlésben, sem a kormány összetételében nem érvényesül). De mire és kire voksolnak a franciák? A Nemzeti Tömörülés által képviselt értékek szerint, vagy Marine Le Pen személye számukra a meghatározó? Megrengetheti-e ez az ügy a franciák amúgy sem túl nagy bizalmát az európai intézményekben?

Marine Le Pen a kért ítéletek utáni televíziós nyilatkozatában elsősorban azt veti az ügyészség szemére, hogy eddig még hasonló ügyben soha nem látott szigorral kezeli az ügyet, precedens nélküli büntetést javasolva. „Nem sértettünk meg semmilyen francia törvényt vagy európai parlamenti előírást sem” – teszi hozzá felháborodva a Nemzeti Tömörülés nemzetgyűlési frakcióvezetője. Arra hivatkozik továbbá, hogy egyetlen fillért sem fordítottak személyes meggazdagodásukra, és hogy az érintett EP-asszisztensek igenis ellátták a rájuk kitzűzött feladatokat. A lázadásnak ezt az érzését, amelyet mélyen érez, franciák milliói érzik vele együtt, még hozzá pártszimpátiától függetlenül, hiszen „a francia népet megakadályozzák abban, hogy reménykedjen, hogy arra a jelöltre szavazzon, akire akar”. Arra a vádra pedig, miszerint az ügyben érintett európai parlamenti asszisztensek nem a nekik előírt feladatokat végezték, Marine Le Pen azzal válaszolt, hogy „ezeknek az asszisztenseknek nem csupán az EU törvényhozói testületén belüli, hanem a párt általános politikai munkáját is feladatuk segíteni”. A jogi eljárásban alkalmazott kettős mércét is elítéli, hiszen amennyiben az indítványozott büntetéseket megítélik, a frakcióvezető nem nyújthat be fellebbezést. A „politikai pert” emlegető Le Pen az eljárást „demokráciaellenesnek” minősíti, mondván: amennyiben az ügyészség által kért ítéletet meghozzák, „egy, a franciák többsége által elnöknek kívánt politikus akadályozná meg abban, hogy jelöltesse magát a 2027-es választáson”.

De mi a Nemzeti Tömörülés reakciója a kialakult helyzetre? A párt Jordan Bardella indítványozására petíciót kezdeményezett, ezzel téve lehetővé a franciák számára, hogy felháborodásuknak hangot adjanak. A szimpatizánsokhoz intézett, mobilizációra felszólító levelében Bardella arról ír, hogy „itt nem pártatlan törvénykezésről van szó, hanem egy Marine Le Pen és a Nemzeti Tömörülés elleni kérlelhetetlenségről és bosszúról”.³ A szóban forgó petícióval kapcsolatban Le Pen asszony határozottan visszautasítja annak a vádját,

³ FAUTRAT 2024.

miszerint ezzel, illetve a közösségi médiában folytatott „hadjáratukkal” bármilyen módon is befolyásolni próbálnák a folyamatban lévő eljárást.

Talán a legérdekesebb kérdés az, hogy a Nemzeti Tömörülés akár előnyt is kovácsolhat ebből a helyzetből. Új esély lehet a párt számára, hogy elnöke, Jordan Bardella előtérbe kerüljön. Mára már sokak számára egyértelművé vált, hogy a Marine Le Pen által „kiképzett” fiatal politikus fokozatosan háttérbe szorítja mentorát. Ezzel a párt nevét fémjelző, ma pedig a vádlottak padján ülő háromszoros elnökjelölt is tisztában van.

A Le Pen név sokak számára még mindig rosszul cseng, a párt évek óta tartó „tisztító hadjárata” ellenére. A 10 napja kórházban⁴ lévő 96 éves, az akkor még Nemzeti Front névre hallgató párt alapítója, Jean-Marie Le Pen a közelmúltban ismét a figyelem középpontjába került, egy neonáci csoport tagjaival kántálva.⁵ Ugyan a család, így az elsőők között Marine Le Pen is vádat emelt gyengeséggel való visszaélés címén, a név a mai napig elő-előkerül, botrányt kavargatva és befeketítve ezzel az egész pártot.

Ezzel szemben Jordan Bardella politikai karrierjének újabb löketet adhat az esetleges, Marine Le Pen 2027-es elnökválasztáson való indulását megakadályozó ítélet. A még csak 29 éves Bardella a napokban megjelentetett, *Amit keresek* (*Ce que je cherche* – értsd: *Amit meg akarok valósítani*) című memoárja is ennek a folyamatnak a része lehet. A júliusi nemzetgyűlési választási vereség tanulságait levonó, többek között Napoléon Bonaparte-ot és Charles de Gaulle-t idéző fiatal politikus ambícióival kapcsolatban aligha lehetnek kételyeink. Ugyanakkor a Nemzeti Front, majd Tömörülés köreiben kinevelt ifjú titánnak sokan a szemére vetik, hogy sem különösebb képzéssel, illetve diplomával, sem politikai körökön kívül szerzett szakmai tapasztalattal nem rendelkezik (erre a francia politikai zsargon az orosz eredetű *apparatchik* – a szervezet része – szót használja, persze pejoratív felhanggal).

Bardella több ponton is eltér a mentora által kijelölt iránytól. Többek között abban, hogy ő nagy francia jobboldali koalícióban gondolkodik, a Marine Le Pen által meghirdetett „se jobb, se bal” irányvonal helyett – vagy talán inkább annak ellenében. Bardella potenciálisan elég jól lefektette az alapokat ahhoz, hogy elszakadjon Le Pen-től, és valami újat hozzon létre. Keményvonalas bevándorlásellenes programjának lényege nagyrészt ugyanaz maradt, de ennek ellenére úgy tűnik, hogy a Nemzeti Front örökösének sikerült elfogadhatóbb arculatot kialakítania.

⁴ Le Figaro – AFP 2024.

⁵ Le Parisien 2024.

Bardella ráadásul vonzóbb a fiatalabb szavazók számára is, akik egyre kevésbé bíznak a régi intézményekben. Az ily módon kialakult helyzettel végre akár arra is lehetőség nyílhat, hogy a párt Bardella előtérbe kerülésével és leendő elnökjelöltségével egyszer s mindenkorra szakítson az alapító Jean-Marie Le Pen holokauszttagadó múltjával.

Egy másik érv is amellett szólhat, hogy a Nemzeti Tömörülés akár új lendületet is vehet ennek a pernek a kapcsán. A párt fennen hirdetett rendszerellenes elkötelezettségének része ugyanis az is, hogy pontosan ennek a rendszernek az áldozataként, sőt, egyenesen mártírként állíthatja be Marine Le Pent. És itt nem csupán a francia belpolitika, hanem az EU ellen is elhangzik a „boszorkányüldözés” vádja. Az ily módon megütött, áldozati pozíciót sulykoló hangnem azonban egy másik kérdést is felvet: folyamatban lévő tárgyalásról van szó, a védelem az elkövetkezendő két hétben kap majd szót. Marine Le Pen és párttársainak nyilatkozatai azonban azt is sugallhatják, hogy szerintük ezt a pert elveszítik, megfosztva frakcióvezetőjüket a 2027-es elnökválasztáson való indulástól.

Marine Le Pen az elmúlt napokban tett nyilatkozataiban elhangzott állítása, miszerint ez a per precedens nélküli, nem állja meg a helyét (legalábbis egyéb érvek hiányában semmiképp). A szintén köztársasági elnöki versengésben babérokra törő François Fillon⁶ és Alain Juppé⁷ is tíz-tíz év közéletben való részvételtől való eltiltásra ítélték. De ezt a listát Nicolas Sarkozy vagy akár Jacques Chirac nevével is folytathatnánk.⁸

A belügyminiszter, Bruno Retailleau vasárnapi reakciójában kiemeli, hogy „Marine Le Pen nincs sem a törvények fölött, sem azokon kívül”.⁹ Hozzáteszi továbbá, hogy „egyértelműen politikai kommunikációról van szó ebben a szerepjátékban”. A hatalmak elválasztása elvének tiszteletben tartása érdekében azonban a belügyminiszter nem kívánta kommentálni azt a feltételezést, hogy a „politikai halálos ítélet” kifejezés használatával Le Pen asszony a bírákat akarná befolyásolni.

Egy politikusra, képviselőre, pártvezérre ugyanúgy vonatkozik a törvény, mint bármelyik honfitársára. Viszont a kettős mérce alkalmazása is tetten érhető a hat hete tartó tárgyalás bizonyos pontjain. Az egyik ügyész szájából,

⁶ Le Monde – AFP 2022.

⁷ LEGRAND 2019.

⁸ LAFON 2024.

⁹ Europe 1 2024.

Le Pen asszony elmondása és több jogi szakértő megerősítése szerint is,¹⁰ az alábbi mondat hangzott el: „az érintett szerződésekben nem találtunk semmi elítélendőt, de nem kérhetem a felmentést, mert az igencsak fájdalmas lenne számomra.” Marine Le Pen tehát főként azzal érvel, hogy ebben a perben nem az állampolgár, hanem a politikus ellen folyik eljárás, amelynek végső célja az ő politikai karrierjének derékba törése.

Mint a fentiekben láthattuk, a szóban forgó eljárás és a lehetséges ítélet valóban leginkább személyesen Marine Le Pennek árthat, hiszen pártja még előnyt is kovácsolhat ebből a helyzetből. De ne szaladjunk ennyire előre, hiszen az ítéletre még várunk kell.

2024. november 19.

Felhasznált irodalom

- Europe 1 (2024): Procès du RN: pour Bruno Retailleau, Marine Le Pen n'est «ni en dessous des lois, ni au-dessus». *MSN*, 2024. november 17. Online: www.msn.com/fr-fr/actualite/france/proc%C3%A8s-du-rn-pour-bruno-retailleau-marine-le-pen-nest-ni-en-dessous-des-lois-ni-au-dessus/ar-AA1ueYDY
- FAUTRAT, Julien (2024): INFO RTL-«Avec Marine, on compte sur vous», la lettre de Jordan Bardella aux militants RN. *RTL*, 2024. november 14. Online: www.rtl.fr/actu/debats-societe/info-rtl-avec-marine-on-compte-sur-vous-la-lettre-de-jordan-bardella-aux-militants-rn-7900440552
- GOURY-LAFFONT, Victor (2024): Prosecutors Request Ban on Marine Le Pen Running for Public Office in Embezzlement Trial. *Politico*, 2024. november 13. Online: www.politico.eu/article/prosecutors-marine-le-pen-sentence-ban-french-presidency-embezzlement-trial/
- LAFFON, Cathy (2024): Avant Marine Le Pen : Emmanuelli, Juppé, Cahuzac, Balkany... Ces personnalités politiques déjà condamnées à l'inéligibilité. *Sud Ouest*, 2024. november 14. Online: www.sudouest.fr/politique/avant-marine-le-pen-emmanuelli-juppe-cahuzac-balkany-ces-personnalites-politiques-deja-condamnees-a-l-ineligibilite-22147311.php
- La rédaction de TF1info (2024): Marine Le Pen au 20H de TF1 : un réquisitoire «allant jusqu'à demander la peine de mort politique». *TF1 INFO*, 2024. november 15. Online: www.tf1info.fr/politique/en-direct-video-marine-le-pen-invitee-du-20h-de-tf1-48h-apres-requisitions-ineligibilite-presidentielle-2027-2334396.html
- Le Figaro – AFP (2024): Jean-Marie Le Pen hospitalisé : «Rien de plus ni de moins que les épisodes qu'on a déjà vécus», précise Marine Le Pen. *Le Figaro*, 2024. november 13. Online: www.lefigaro.fr/politique/jean-marie-le-pen-hospitalise-depuis-le-debut-de-la-semaine-20241113

¹⁰ Procès du RN: l'avocat Alain Jakubowicz assure que s'il avait «un doute sur la liberté totale» des juges, il «rangerait» sa robe 2024.

- LEGRAND, Baptiste (2019): Alain Juppé, premier homme politique condamné à entrer au Conseil constitutionnel. *Le Nouvel Obs*, 2019. február 14. Online: www.nouvelobs.com/politique/20190214.OBS0185/alain-juppe-premier-homme-politique-condamne-a-entrer-au-conseil-constitutionnel.html
- Le Monde – AFP (2022): François Fillon condamné en appel à quatre ans de prison, dont un ferme dans l'affaire des emplois fictifs. *Le Monde*, 2022. május 9. Online: www.lemonde.fr/politique/article/2022/05/09/francois-fillon-condamne-en-appel-a-quatre-ans-de-prison-dont-un-ferme-dans-l-affaire-des-emplois-fictifs_6125351_823448.html
- Le Parisien (2024): Jean-Marie Le Pen filmé en train de chanter avec des néonazis : sa fille Marine porte plainte pour « abus de faiblesse ». *Le Parisien*, 2024. szeptember 30. Online: www.leparisien.fr/politique/jean-marie-le-pen-filme-en-train-de-chanter-avec-des-neonazis-sa-fille-marine-porte-plainte-pour-abus-de-faiblesse-30-09-2024-UXYAQCCZAJ-G4REL25EMAIBJMUY.php
- Procès du RN: l'avocat Alain Jakubowicz assure que s'il avait «un doute sur la liberté totale» des juges, il «rangerait» sa robe (2024). *Bfmtv*, 2024. november 15. Online: https://bfmtv.com/police-justice/proces-du-rn-l-avocat-alain-jakubowicz-assure-que-s-il-avait-un-doute-sur-la-liberte-totale-des-juges-il-rangerait-sa-robe_VN-202411150346.html
- SAPIN, Charles (2024): Ce que cherche (vraiment) Jordan Bardella. *Le Point*, 2024. november 8. Online: www.lepoint.fr/politique/ce-que-cherche-vraiment-jordan-bardella-08-11-2024-2574737_20.php